

Sygnatura akt VI Ka 99/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **10 kwietnia 2015** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Kazimierz Cieślikowski

Sędziowie SSO Marcin Mierz (spr.)

SSO Grzegorz Kiepusa

Protokolant Aleksandra Studniarz

przy udziale Marka Dutkowskiego

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 10 kwietnia 2015 r.

sprawy **G. K. (1) syna M. i Z.,**

ur. (...) w W.

oskarżonego z art. 244 kk

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżyciela publicznego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 27 listopada 2014 r. sygnatura akt III K 1133/14

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk, art. 634 kpk w zw. z art. 627 kpk

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- ustala że wyrok Sądu Rejonowego w Gliwicach (sygn. akt IX K 255/12) opisany w części wstępnej zaskarżonego wyroku został wydany w dniu 12 kwietnia 2012 r.,

- obniża wymiar orzeczonej w punkcie 1 kary pozbawienia wolności do 6 (sześciu) miesięcy,

- uchyla rozstrzygnięcia z punktów 2 i 3;

2. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

3. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa wydatki postępowania odwoławczego w kwocie 20 zł (dwadzieścia złotych) i wymierza mu opłatę za obie instancje w kwocie 120 zł (sto dwadzieścia złotych).

Sygn. akt VI Ka 99/15

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 10 kwietnia 2015 roku

G. K. (1) oskarżony został o to, że w dniu 13 sierpnia 2014 roku w G. nie stosował się do zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych orzeczonego wobec niego w dniu 20 kwietnia 2012 roku przez Sąd Rejonowy w Gliwicach (sygn. akt IX K 258/12) na okres 3 lat, kierując samochodem marki N. (...) o nr rej. (...), to jest o popełnienie przestępstwa z art. 244 k.k..

Wyrokiem z dnia 27 listopada 2014 roku (sygn. akt III K 1133/14) Sąd Rejonowy w Gliwicach orzekł, co następuje:

1. uznaje oskarżonego G. K. (1) za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, czym wyczerpał znamiona występku z art. 244 k.k. i za to na mocy art. 244 k.k. skazuje go na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności;
2. na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności oskarżonemu warunkowo zawiesza i ustala okres próby na 5 (pięć) lat;
3. na mocy art. 71 § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 1 i 3 k.k. skazuje oskarżonego na karę grzywny w wysokości 100 (stu) stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 (dwadzieścia) złotych;
4. na mocy art. 627 k.p.k. i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity: Dz. U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223, z późniejszymi zmianami) zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe obejmujące opłatę w kwocie 380 zł (trzysta osiemdziesiąt złotych) i wydatki poniesione przez Skarb Państwa w toku postępowania w kwocie 90 zł (dziewięćdziesiąt złotych).

Apelację od tego wyroku wywiódł prokurator, zaskarżonemu orzeczeniu zarzucając rażącą niewspółmierność orzeczonej kary, której wykonanie warunkowo zawieszono podczas gdy brak pozytywnej prognozy resocjalizacyjnej nakazywał rezygnację z zastosowania wobec oskarżonego warunkowego zawieszenia jej wykonania.

Podnosząc powyższy zarzut prokurator w apelacji wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez wymierzenie oskarżonemu G. K. (1) bezwzględnej kary w wysokości 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd zważył, co następuje:

Analiza akt sprawy, pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia oraz wywiedzionej apelacji prowadzić musiała do uznania, że apelacja ta pozostaje zasadna. Zasadnie kwestionował oskarżyciel orzeczenie o warunkowym zawieszeniu wykonania wymierzonej oskarżonemu zaskarżonym wyrokiem kary pozbawienia wolności z powodu nieprawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary przez Sąd I instancji. Trafne argumenty apelacji prowadzić muszą do wniosku o błędnej ocenie okoliczności mających wpływ na wymiar kary i orzeczeniu wobec oskarżonego G. K. (1) kary rażąco niewspółmiernie łagodnej poprzez zastosowanie dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności. Jednocześnie właściwymi pozostawały złożone przez oskarżyciela publicznego na rozprawie przed sądem odwoławczym wnioski o dokonanie korekty zaskarżonego orzeczenia poprzez złagodzenie kary pozbawienia wolności z punktu 1 wyroku do 6 miesięcy oraz uchylenie orzeczeń zawartych w punktach 2 i 3 zaskarżonego wyroku.

Wobec niedopatrzenia się przez sąd odwoławczy błędu w ustaleniach faktycznych mającego wpływ na orzeczenie o karze poprzez jej orzeczenie z warunkowym zawieszeniem wykonania, zastosowania nie znajdowała określona w art. 454 § 2 k.p.k. reguła *ne peius* uniemożliwiająca dokonanie korekty zaskarżonego orzeczenia na niekorzyść oskarżonego. Jak przyjmuje się w orzecznictwie sądów, reguła z art. 454 § 2 k.p.k. dotyczy zmiany ustaleń faktycznych przez redukcję katalogu okoliczności łagodzących oraz uzupełnianie katalogu okoliczności obciążających, a więc jedynie ustaleń mających wpływ na zaostrzenie kary (...). Sąd odwoławczy może przy tym dokonywać odmiennych aniżeli sąd pierwszej instancji ocen ustalonych okoliczności, nadawać tym samym okolicznościom większe lub mniejsze znaczenie, pod warunkiem tylko, że katalog tych okoliczności nie ulega zmianie, a więc nie dochodzi do rozszerzenia katalogu okoliczności obciążających lub zmniejszenia katalogu okoliczności łagodzących wymiar kary. Takie bowiem rozszerzenie lub zmniejszenie uznane być musi za nowe ustalenie faktyczne. (...) (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2013 r., IV KK 395/12, Prok.i Pr.-wkł. 2013/7-8/15LEX nr 1313138). Nie doszło zatem

w sprawie niniejszej do wskazanej w art. 454 § 2 k.p.k. sytuacji w której w efekcie odmiennych ustaleń faktycznych poczynionych przez sąd odwoławczy nastąpiło zredukowanie katalogu okoliczności łagodzących oraz uzupełnienie katalogu okoliczności obciążających.

Stanowiące podstawę orzeczenia ustalenia faktyczne w kwestii sprawstwa oskarżonego nie budzą jakichkolwiek wątpliwości. Poczynione przez sąd pierwszej instancji w oparciu o właściwie zebrany i oceniony materiał dowodowy ustalenia faktyczne odnośnie sprawstwa oskarżonego uznać należy za trafne, zgodne ze zgromadzonymi i ujawnionymi w toku rozprawy dowodami, które tenże sąd ocenił w sposób pozostający pod ochroną art. 4 k.p.k., 5 § 2 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k.. Wydając zaskarżony wyrok Sąd Rejonowy pod uwagę wziął całokształt zgromadzonych w sprawie dowodów poddając je ocenie zgodnie z ustawowymi kryteriami. Oskarżony nie kwestionował ani na etapie postępowania przygotowawczego, ani też przed sądem swojego sprawstwa w zakresie zarzuconego jego osobie, a następnie przypisanego zaskarżonym wyrokiem przestępstwa. Wina jego w realiach niniejszej sprawy nie budzi wątpliwości.

Przechodząc do argumentacji zawartej w apelacji wywiedzionej przez oskarżyciela publicznego stwierdzić trzeba, iż zasadnie podniósł w środku odwoławczym prokurator, iż jedyną karą jaką wobec oskarżonego w realiach niniejszej sprawy należało orzec z uwagi na cele jakie kara ta powinna odnieść nie tylko wobec oskarżonego, lecz także społeczeństwa, pozostaje kara pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Orzeczenie kary innego rodzaju nie byłoby w stanie doprowadzić do osiągnięcia celów kary, w szczególności zapobieżenia ponownemu popełnieniu przestępstwa przez oskarżonego.

Zasadnie argumentuje oskarżyciel, że orzeczenie wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania nie zapobiegnie powrotowi oskarżonego do przestępstwa, jak również, że brak jest w realiach sprawy podstaw do sformułowania wobec oskarżonego pozytywnej prognozy kryminologicznej. Waga okoliczności oskarżonego obciążających w żadnym wypadku nie równoważy tych okoliczności, które poczytać można na jego korzyść. Obciąża oskarżonego fakt, iż czynu jego osobie przypisanego oskarżony dopuścił się będąc uprzednio trzykrotnie skazany, w tym za przestępstwo z art. 244 k.k. oraz za przestępstwo z art. 178a § 4 k.k. polegające na kierowaniu pojazdem mechanicznym w stanie nietrzeźwości pomimo uprzedniego skazania za czyn z art. 178a § 1 k.k.. Okoliczność ta nakazuje znacznie wyżej ocenić stopień lekceważenia przez oskarżonego obowiązujących norm prawnych, w tym prawomocnego wyroku sądowego oraz zawartego w nim zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, który to zakaz nie bez powodu wyrokiem Sądu Rejonowego wydanym w sprawie IX K 258/12 orzeczony został na okres lat trzech. Zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczony został wobec oskarżonego w związku z kolejnym naruszeniem zasady trzeźwości w ruchu drogowym. Tym bardziej surowa winna pozostawać reakcja karna na zachowanie polegające na niezastosowaniu się do orzeczonego wobec oskarżonego zakazu. Dopuszczając się popełnienia przypisanego jego osobie przestępstwa oskarżony nie znajdował się w szczególnej sytuacji motywacyjnej. Za taką z całą pewnością nie można uznać powołanej przez niego okoliczności w postaci potrzeby przekazania samochodu swojego ojca do warsztatu w celu naprawienia pojazdu. Mając pełną świadomość ciężącego na jego osobie zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, jak również dotychczasowej jego karalności oraz konsekwencji naruszenia obowiązującego jego osobę zakazu mógł oskarżony choćby tylko poprosić kogokolwiek ze swoich znajomych lub bliskich o przejazd samochodem do warsztatu samochodowego. Potrzeba użycia przez niego samochodu nie powodowała istnienia jakiejś wyjątkowej okoliczności, która mogłaby w jakimkolwiek stopniu usprawiedliwiać jego zachowanie. Wskazana przez niego sytuacja nie nosi cech wyjątkowości.

W tym stanie rzeczy okoliczności łagodzące w postaci przyznania się oskarżonego do popełnienia zarzuconego mu czynu i wyrażenie skruchy nie mogą w sposób istotny zniwelować wpływu, jaki na wymiar kary posiadają okoliczności obciążające oskarżonego. Waga przyznania się do popełnienia przestępstwa musi dodatkowo pozostać umniejszona faktem, iż w okolicznościach faktycznych sprawy, kiedy to został oskarżony przez funkcjonariuszy policji podczas popełnienia przestępstwa zatrzymany nie posiadając przy tym uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi, przyznanie się oskarżonego do popełnienia zarzuconego mu czynu stanowi nie tyle wyraz wyłącznie jego dobrej woli, choć ta, w przypadku każdego przyznania się do popełnienia zarzuconego czynu istnieć musi, lecz także nie mogących budzić wątpliwości okoliczności sprawy w postaci nie stosowania się przez oskarżonego do orzeczonego wobec

niego przez sąd zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych. Nie zmieniając zatem ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Rejonowy dokonał Sąd Okręgowy odmiennej ich oceny w zakresie w jakim ocena ta posiadała wpływ na zastosowaną represję karną należną w związku z popełnionym przez oskarżonego czynem.

Nie jest trafne twierdzenie Sądu Rejonowego jakoby kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania pozostawała wystarczająca do osiągnięcia wobec oskarżonego celów kary, zwłaszcza zaś zapobiegnięcia ponownemu popełnieniu przez oskarżonego przestępstwa. Przywołane przez sąd na uzasadnienie swojego stanowiska okoliczności łągodzące nie pozostają jedynymi aspektami, które w trakcie oceny dotychczasowego trybu życia oskarżonego należy przy orzekaniu w niniejszej sprawie uwzględnić. Oceniając postawę oskarżonego stanowiącą jeden z elementów branych pod uwagę przy rozstrzygnięciu o rodzaju represji jaka zastosowana winna zostać wobec niego, nie można zgodzić się z Sądem Rejonowym, który w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wyraził pogląd, iż oskarżony nie lekceważył nałożonego na jego osobę zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych. Nie sposób bowiem zachowania oskarżonego polegającego na świadomym niestosowaniu się przez niego do tego zakazu, przy jednoczesnym braku sytuacji motywacyjnej uzasadniającej tego rodzaju postępowania, ocenić inaczej niż właśnie jako zlekceważenie orzeczonego wobec oskarżonego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych. Na ocenę tą nie bez wpływu pozostaje także okoliczność, iż nie po raz pierwszy nie dostosował się oskarżony nie tylko do orzeczonego wobec jego osoby zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, lecz także do zasady trzeźwości stanowiącej jeden z fundamentów bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Wymierzając oskarżonemu karę z warunkowym zawieszeniem jej wykonania nie wziął Sąd Rejonowy pod uwagę w sposób dostateczny dotychczasowej karalności oskarżonego oraz płynących z jego skazań negatywnych konsekwencji dla oceny osoby oskarżonego.

Okoliczności oskarżonego w realiach niniejszej sprawy obciążające prowadzić muszą do wniosku, że nie daje on rękami pozwalającej na przyjęcie, że pomimo orzeczenia kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania nie popełni po raz kolejny przestępstwa. Oskarżony pomimo skazania wyrokiem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 12 kwietnia 2012 roku o sygn. akt IX K 258/12 na karę pozbawienia wolności i korzystania w związku z tym z dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia tej kary zlekceważył orzeczonego wobec jego osoby tym samym wyrokiem zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dopuszczając się popełnienia przypisanego jego osobie przestępstwa. Także orzekane w stosunku do jego osoby uprzednio kary nie odniosły pozytywnego rezultatu w postaci zmiany postawy oskarżonego wobec porządku prawnego. Tak było, gdy chodzi o pierwsze skazanie oskarżonego za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. (sygn. akt IX K 2031/06). Kara orzeczone za to przestępstwo wyrokiem z dnia 10 stycznia 2007 roku nie zrobiła na oskarżonym wrażenia, skoro niedługo po tym skazany został on za przestępstwo naruszenia zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych orzeczonego wskazanym wyżej wyrokiem. Co więcej, postanowieniem z dnia 20 lutego 2013 roku Sąd Rejonowy w Gliwicach zarządził wykonanie warunkowo zawieszony kary pozbawienia wolności orzeczonej za to przestępstwo. Okres próby wyznaczony wyrokiem skazującym za czyn z art. 244 k.k. nie doprowadził do potwierdzenia pozytywnej prognozy kryminologicznej wobec oskarżonego. Skoro tak, to tym bardziej nie sposób w przypadku kolejnego popełnienia przez oskarżonego przestępstwa z art. 244 k.k. dopatrzeć się pozytywnej prognozy kryminologicznej, jak uczynił to Sąd Rejonowy. Możliwość przyjęcia takiej prognozy wobec oskarżonego wydatnie zmniejsza jego kolejne skazanie wskazanym w opisie czynu przypisanego oskarżonemu wyrokiem w sprawie IX K 258/12 Sądu Rejonowego w Gliwicach, które stanowi kolejny dowód rażącego i konsekwentnego lekceważenia orzekanych wobec oskarżonego za przestępstwa podobne kar i środków karnych.

Skoro orzeczone już dwukrotnie kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania oraz orzeczone dwukrotnie zakazy prowadzenia pojazdów mechanicznych nie wywołały w postawie oskarżonego oczekiwanych rezultatów, to nie sposób aktualnie przyjąć, by kolejna kara z warunkowym zawieszeniem jej wykonania mogła rezultaty takie wywołać. Reakcja na zachowanie takie, jakie było udziałem oskarżonego musi nieść ze sobą odpowiedni poziom represji, musi być stanowcza nie tylko ze względów prewencji indywidualnej tak, by nie utrwałać wręcz w oskarżonym poczucia, że nie dotknie go poważna dolegliwość w związku z popełnianymi przez niego czynami, lecz także prewencji generalnej mającej na celu spowodowanie przeświadczenia o nieopłacalności naruszania porządku

prawnego w sposób w jaki uczynił to oskarżony. W tych okolicznościach trudno oczekiwać, iż wymierzenie wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania osiągnie cele kary.

Orzekając o karze w realiach niniejszej sprawy mieć trzeba na względzie fakt, iż zachowaniem swoim naruszył oskarżony także dobro prawne w postaci dobra wymiaru sprawiedliwości. Zachowaniem swoim dowiódł oskarżony lekceważącego stosunku wobec wyroku sądu. Dowiódł oskarżony także i tego, że orzeczone wobec jego osoby kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, podobnie jak i orzeczone zakazy prowadzenia pojazdów mechanicznych nie zrobiły na oskarżonym żadnego wrażenia i nie odniosły pożądanego społecznie rezultatu w postaci zmiany jego stosunku do porządku prawnego, a wręcz przeciwnie, po raz kolejny porządek taki G. K. (1) naruszył. Pobląkanie oskarżonemu w takich okolicznościach niemalże pozbawiałoby sensu prowadzonych postępowań karnych, skoro następnie nie byłyby surowo egzekwowane orzeczone w wyrokach sądów zakazy. Jeżeli zatem wyroki przez sądy wydawane mają na celu odniesienie jakiegokolwiek skutku wobec osoby sprawcy, to tylko poprzez odpowiednie karanie wszelkich przejawów niestosowania się oskarżonych do środków karnych oraz kar w wyrokach tych orzekanych.

Znaczne nasilenie okoliczności obciążających nie dało zatem sądowi podstaw do przyjęcia, iż wymierzenie oskarżonemu kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania będzie wystarczające do osiągnięcia wobec oskarżonego celów kary, zwłaszcza zaś do zapobieżenia powrotowi do przestępstwa. Nie sposób bowiem wobec wskazanych wyżej okoliczności uznać za zasadną pozytywną prognozę kryminalną wobec oskarżonego. Inna niż pozbawienie wolności orzeczone bez warunkowego zawieszenia wykonania kara nie jest w stanie osiągnąć celów kary.

Niezależnie od tego, wymiar orzeczonej wobec oskarżonego kary określony na jeden rok pozbawienia wolności Sąd Okręgowy uznał za zbyt surowy, będąc przy tym ograniczony wnioskiem wywiedzionej na niekorzyść oskarżonego apelacji oskarżyciela publicznego, który domagał się w niej orzeczenia wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia wykonania w wymiarze 6 miesięcy. O ile w świetle zaprezentowanych w niniejszym uzasadnieniu argumentów nie może budzić wątpliwości konstatacja o konieczności orzeczenia wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, o tyle przyjmując za podstawę orzekania o karze założenie, by orzekana wobec oskarżonego kara była w stanie osiągnąć wobec oskarżonego związane z jej wymierzaniem cele stwierdzić trzeba, że wystarczająca dla spowodowania, by oskarżony ponownie przestępstwa nie popełnił, pozostawać będzie kara 6 miesięcy pozbawienia wolności. Kara w takim wymiarze odpowiadać będzie jednocześnie stopniowi winy oskarżonego oraz społecznej szkodliwości popełnionego przez niego przestępstwa, jak również odpowiadać względem prewencji indywidualnej i generalnej.

Mając zatem wszystko, co wyżej napisano, na względzie, sąd odwoławczy obniżył wymiar orzeczonej wobec oskarżonego w punkcie 1 kary pozbawienia wolności do 6 miesięcy oraz uchylił zawarte w punkcie 2 zaskarżonego wyroku orzeczenie o warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności. Orzeczone kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania spełnia przy tym wymogi dyrektywy z art. 58 § 1 k.k. Tak wymierzona oskarżonemu kara z pewnością nie przekracza stopnia winy. Odpowiada ona stopniowi społecznej szkodliwości czynu, jak również spełnia swoje cele zarówno w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, jak i cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć w stosunku do oskarżonego. Konsekwencją uchylenia orzeczenia o warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności stało się również uchylenie zawartego w punkcie 3 wyroku rozstrzygnięcia o karze grzywny z mocy art. 71 § 1 k.k., która to kara orzeczone być może wyłącznie obok kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Zmiany wymagała również część dyspozytywna zaskarżonego wyroku co do określenia daty wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach o sygn. akt IX K 258/12, którym orzeczono wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres lat trzech naruszony przez oskarżonego. W opisie czynu zarzucanego, a następnie przypisanego oskarżonemu jako data wydania tego wyroku wskazany został dzień 20 kwietnia 2012 roku. Tymczasem ze znajdującego się w aktach sprawy odpisu wyroku (k. 6) wynika jednoznacznie, że wyrok ten wydany został w dniu 12 kwietnia 2012 roku.

W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymany został w mocy.

Nie dopatrując się okoliczności uzasadniających zwolnienie oskarżonego od zapłaty kosztów procesu zasądził sąd od G. K. (2) na rzecz Skarbu Państwa opłatę za obie instancje w kwocie 120 złotych oraz wydatki za postępowanie odwoławcze w kwocie 20 złotych.